

**Sâmbăta
când vine
SAMBO**

Paul MAAR (născut în 1937 la Schweinfurt, un oraș german din nord-vestul Bavariei) este unul dintre cei mai importanți scriitori germani de literatură pentru copii. Printre succesele cele mai mari ale acestui autor prolific (și talentat ilustrator de carte) se numără seria de cărți cu povești despre Sams (care în românește poartă numele de Sambo), un personaj aventuros și hazliu, „nici copil, nici animal, ce mai – o bâzdăganie-n toată legea!“, care însă îți poate îndeplini o sumedenie de dorințe numai cât te-ai gândit la ele. Spre deliciul copiilor germani, până acum două dintre cărțile cu aventurile lui Sambo au fost ecranizate: *Sambo* (2001) și *Sambo în pericol* (2003).

Dintre numeroasele distincții literare primite de Paul Maar: Premiul „Frații Grimm“ (1982), Premiul de Stat al Austriei (1985), Marele Premiu al Academiei Germane de Literatură pentru Copii și Tineret (1987), Premiul German pentru Literatură de Tineret (1996), Medalia „Hans Christian Andersen“ (1997), Ordinul pentru Merit al RFG (1998), Premiul German de Carte (2003). Mai multe școli din Germania poartă numele autorului.

Alexandru Al. ȘAHIGHIAN, n. 1950. Membru al Uniunii Scriitorilor din România, Secția traducători. Redactor al revistelor *Secolul 20* (1977–1994) și *Lettre Internationale* (1994–2009). Din 2003 secretar literar la Teatrul Evreiesc de Stat. Traduceri din E. Canetti, Fr. Nietzsche, Karl Jaspers, Siegfried Lenz, M. Reich-Ranicki, H. Hesse, Adolf Muschg, Herta Müller, Joseph Roth ș. a.

Pentru traducerea acestei cărți,
traducătorul a beneficiat de sprijinul
Fundăției Robert Bosch.

Paul Maar
**Sâmbăta
când vine
SAMBO**

În românește de
Alexandru Al. Șahighian

HUMANITAS
junior

***Precizare:** Orice posibilă asemănare dintre numele personajelor din carte și cele ale unor persoane reale este pur întâmplătoare.*

(Traducătorul)

Cuprins

Sâmbătă, 5 mai	9
Duminică, 6 mai.....	37
Luni, 7 mai	53
Mărți, 8 mai	73
Miercuri, 9 mai.....	95
Joi, 10 mai.....	117
Vineri, 11 mai.....	139
Sâmbătă, 12 mai	165

Era sâmbătă dimineață și domnul Berebum, mai precis: domnul Gambrino Berebum, și încă mai precis: domnul Gambrinó Berebúm – accentul pe ultima, vă rog! – ședea și aștepta în camera lui.

Ce aștepta? Nici el nu știa prea bine.

Și-atunci, *de ce* aștepta? Iată un lucru mai ușor de explicat. Ce-i drept, ca să facem asta, va trebui să-ncepem cu duminica:

Duminica fusese o zi însorită. Domnul Gambrino se așezase la masă și jucase singur-singurel, cum i se

mai întâmpla uneori, o partidă de domino. La un moment dat auzise vociferări în stradă și, uitându-se pe fereastră, văzuse pe cineva care, după cogeamite aparatul de fotografiat ce-i atârna pe burtă, părea să fie un turist. Omul țipa:

— Eu, ca cetățean dominican, nu sunt obligat să suport așa ceva...! (Despre ce anume era vorba, domnul Gambrino n-avea să afle niciodată.)

Luni cineva a bătut la ușă. Madam Pătlăgică a vârât capul înăuntru și a zis:

— Omu' ăsta a venit la dumneata, domn' Bramburino. Nu care cumva să-mi fumeze în odaie, că-mi murdărește perdelele! Și să nu se-așeze pe pat! La ce ai scaun?!

Madam Pătlăgică era gazda. De câte ori era furioasă, îi spunea domnului Gambrino „domn' Bramburino“. Acum era furioasă fiindcă domnul Gambrino avea un vizitator.

Vizitatorul, pe care-l împinse în odaie, era un fost coleg de școală al domnului Gambrino. Îl chema domnul Aluniță și, pentru că venise în vizită, îi adusese prietenului său un frumos buchet, pardon, vreau să zic o legăturică de ridichi-de-lună.

A doua zi era marți și, după ce domnul Gambrino își încheie micul dejun cu două praline cu marțipan și-și mai strecură alte două în buzunărașul de la vestă (marțipanul îi plăcea la nebunie!), plecă la serviciu, ca totdeauna. Nimic deosebit într-asta. În afară, poate, de faptul că, ajuns la birou, domnul Gambrino amână

pe vineri o treabă absolut nesuferită care nu suferea amânare.

Miercuri se întâmplară două lucruri: mai întâi, domnul Gambrino vru să se uite la barometru ca să știe cum va fi vremea, dar îl scăpă pe jos, barometrul se făcu țandări și mercurul se răspândește pe podea sub formă de biluțe strălucitoare – of, acum trebuia să-i ceară lui madam Pătlăgică mătura și fârașul! În al doilea rând, domnul Gambrino primi tocmai de la Miercurea-Ciuc o lădiță cu douăzeci și patru de sticle de bere străină, de la cineva care uitase că domnul Gambrino Berebum era un consumator responsabil de bere autohtonă (recomandată de Liga Berarilor). Dar nici asta nu-l puse încă pe gânduri pe domnul Gambrino.

Deveni atent abia când, în ziua următoare – era o joi din cele obișnuite, nici Joia Mare, nici Joia Verde –, dădu în ziarul de dimineață, pe pagina întâi, peste titlul scris cu litere de-o șchioapă: „*În sfârșit: Joiana a fătat azi în zori!*“, urmat de un reportaj detaliat despre țăranul îngrijorat care nu dormise cinci nopți la rând veghindu-și vaca.

Veni ziua de vineri. Dar când domnul Gambrino Berebum ajunse la serviciu, posomorât de-a binelea la gândul trebii aleia nesuferite amânate de marți pe vineri, șeful lui îl trimise acasă dându-i zi liberă.

Asta se-ntâmplase fiindcă șeful lui, pe care-l chema Mugurel Boubătrân, se temea foarte tare de hoți. În fiecare seară, domnul Boubătrân ascundea mereu într-alt loc cheia de la biroul lui. Joi îi dăduse prin

minte o ascunzătoare deosebit de sigură. Înfășurase cheia într-o batistă, vârâse batista în cizmă, pusese cizma în dulap, acoperise cizma cu o pălărie și încuiase dulapul. Cheia de la dulap o strecurase într-o lădiță de țigări de foi, lădița o pusese în sertarul de la masa de scris și încuiase și sertarul. Apoi ascunsese cheia de la masa de scris.

Vineri dimineață, domnul Boubătrân își aminti, ce-i drept, perfect unde pusese cheia de la birou. Dar nici în ruptul capului nu-și aminti și locul unde ascunsese cheia de la masa de scris. Așa că nu putea deschide sertarul ca să scoată din el cheia de la dulap, de care avea nevoie ca să ajungă la cheia de la birou. În această situație, nu-i rămânea de făcut decât să-l trimită acasă pe domnul Gambrino Berebum și să-nceapă să chibzuiască și să tot chibzuiască. Până când avea să-i vină în minte unde ascunsese cheia.

Să ne întoarcem deci la domnul Gambrino, care plecase vesel de la serviciu, remarcând în sinea lui cu-nțelepciune: „Ce-ai amânat de marți pe vineri s-ar putea să faci abia poimărți!“ Pentru că avea chef să vadă un film – orice film! –, se duse la mall, cumpără bilet și intră la întâmplare într-una din săli. Și ce credeți că văzu? Superproducția *Vineri îl întâlnește pe Robinson*, cea mai nouă ecranizare a cunoscutului roman *Robinson Crusoe*, repovestit de data asta din perspectiva băștinașului Vineri.

Acum e limpede că nu poate fi vorba de-o întâmplare, își spuse domnul Gambrino: duminică, domi-

noul și dominicanul. Luni, domnul Aluniță cu ridichi-de-lună. Marți, marțișpan. Miercuri, mercurul și lădița cu bere de la Miercurea-Ciuc. Joi, Joiana. Vineri, filmul cu Vineri și Robinson.

Așa se face că domnul Gambrino ședea sâmbătă în odaia lui, nerăbdător să afle ce avea să-i mai aducă și această zi.

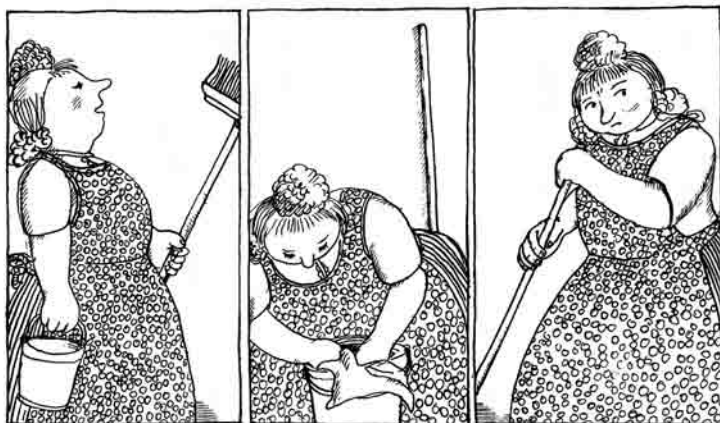
Nu șezuse prea mult când, deodată, auzi un ciocănit tare în ușă. Domnul Gambrino își ținu înfrigurat răsuflarea și tăcu mâlc. Dar nu era decât madam Pătlăgică, intrând în odaie cu mătura și găleata.

— Nu poți spune și dumneata „Intră“ ca orice om normal? îl întrebă ea, trântind găleata pe podea chiar în dreptul domnului Gambrino.

Speriat, acesta își trase iute picioarele sub scaun. Iar fi plăcut să-i răspundă: Nici un om normal nu intră în cameră când nu i se spune „Intră“! Dar domnul Gambrino Berebum era un domn amabil și cumsecade și fugea de ceartă ca dracu' de tămâie. În afară de asta, îi era nițeluș frică de madam Pătlăgică, fiindcă dumeanei era cu aproape un cap mai mare ca el. Pe deasupra, era și gazda lui și putea oricând să-l dea afară din casă. De aceea domnul Gambrino preferă să nu zică nimic.

— Ce-i, domn' Bramburino, ți s-a legat limba-n gură? îl întrebă madam Pătlăgică începând să deretice prin cameră.

— Vă rog frumos, n-ați putea face curat ceva mai târziu? îndrăzni s-o întrebe domnul Gambrino cu glas tremurător.

— Mai du-te... și te plimbă dacă nu-ți convine! se răsti la el madam Pătlăgică. Și imediat îi porunci: Sus picioarele! dând cu mătura înspre domnul Gambrino. Acesta-și trase ascultător genunchii sub bărbie, sprinjinind tălpile pe scaunul pe care ședea.

— Ce porc! țipă madam Pătlăgică văzând asta. Își pune pantofii murdari pe scaunul meu frumos! Imediat să te duci la bucătărie și s-aduci cârpa!

Domnul Gambrino se repezi la bucătărie. Când se-ntoarse în odaie, văzu că madam Pătlăgică trântise deja fără multă vorbă scaunul pe masă și ștergea acum podeaua. Oftând, domnul Gambrino își luă pălăria, trase pe el jacheta și dădu să plece.

— Încotro? țipă madam Pătlăgică în urma lui.

— Mă duc să mă plimb.

— De ce să mă mir? I-auzi, să te plimbi ziua-n amiaza mare când alții merg la lucru!

— Păi, chiar dumneata mi-ai spus să mă duc să mă plimb! scânci bietul domn Gambrino.

— Așa să și faci, că tot șezi cloșcă toată ziua, ri-postă ea. Te-ai gălbejit de-atâta stat în casă.

Domnul Gambrino închise iute ușa după el și plecă. Era o frumoasă dimineață de sâmbătă și sărmanul se bucura că nu mai e nevoit s-audă vocea certăreață a lui madam Pătlăgică.

La următorul colț de stradă se strânsese un grup de oameni. Curios, domnul Gambrino se apropie de ei. Oamenii se uitau la ceva. Pesemne că acel ceva nu era prea mare, fiindcă toți priveau în jos pe trotuar. Vru să vadă și el despre ce-i vorba. Dar, orice-ar fi fost, era cu siguranță ceva prea micuț să fie văzut

cu una, cu două, și oamenii prea se-nghesuiau unii într-alții.

— Trebuie înștiințată Grădina Zoologică. Precisează fugit de-acolo. Oamenii normali nu țin în casă asemenea bâzdăganii, spuse o femeie care stătea în față de tot. S-ar fi zis că vorbește de un soi de animal.

— Pare să fie un soi de maimuță, constată un bărbat.

— O maimuță?! Cu râțul ăla... ori e-o trompă? Mai degrabă-i un soi de broască! exclamă un altul.

— Broască nu-i în ruptul capului. Păi, chestia are părul roșu ca focu'. Ați mai văzut broască cu păr? Ba pe deasupra și atât de mare?

Lucrurile deveneau tot mai interesante: era, carevasăzică, un animal pe care-l puteai lua ori drept maimuță, ori drept broască!

— Să vă fie rușine că râdeți de-un biet copilăș. Oameni în toată firea, bine vă stă, pfui! se indignă o femeie grăsană, aruncând în jur priviri pline de reproș.

— Un copilăș? Dumneata pesemne că ești mioapă, zise bărbatul care crezuse că vîetatea cu pricina e o maimuță.

Dar grăšana era de neclintit. Se aplecă și întrebă:

— Cum te cheamă, micuțule?

Domnul Gambrino tot nu reușise să vadă despre cine era vorba. În schimb auzi acum ceva. Un glăscior ascuțit, pătrunzător spuse tare și lămurit:

— Nu-s copilăș, be-he-he!

De uimire, lumea din jur făcu ochii mari.
— Ia te uită, chestia poate vorbi! exclamă un bărbat.
— Curat în germană, se minună o femeie.
— Ce v-am zis, constată grășana și se aplecă din nou spre bâzdăgania în cauză. Ia spune ceva, micuțule! îl îndemnă ea.
— Grășunică-grășunea, țipă același glăscior pătrunzător.
— Mie-mi zici așa? întrebă dându-i sângele în obraji. Câțiva din jur chicotiră. Glăsciorul începu să cânte:

Grășunică-grășunea,
Din nisip la Baltica,
C-o lopată-lopătea
Scoate-un elefant sadea.

